

Dreptul la sfintenie

"Adesea, culmea dreptății este culmea răutății"

Proverb latin

În dorul pentru dreptate, oamenii tânjesc după o "lume mai bună". Omul, de la necunoscutul de pe stradă până la prietenul de maximă încredere, reclamă drepturi, în numele unor norme elaborate de forurile europene, într-un context în care Dumnezeu are tot mai puțin loc: Occidentul. Totuși, lumea mai bună nu se construiește pe dreptate, ci pe iubire.

În felul în care a fost formulat, articolul 18 al *Declarației Drepturilor Omului* face referire, în primul rând, la relația dintre o ființă transcendată și ființa umană. Cum, pentru noi, această ființă transcendentă este Dumnezeu, aplicarea drepturilor omului ca normă în relațiile inter-umane nu poate face abstracție de El. Voința Sa a fost exprimată spre lume prin Sfânta Scriptură, care însumează esența revelației. Cum reglementează Dumnezeu relația Sa cu omul se vede din cartea *Facerea*, capitolul II, versetul 16, unde Acesta poruncește omului: "Din toți pomii din rai poți să mănânci, iar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci, căci în ziua în care vei mânca din el vei muri negreșit!". Omului îi este oferit totul, dar este avertizat asupra unui singur lucru: să nu săvârșească ceva ce s-ar putea întoarce împotriva lui. Nu mâncatul în sine a reprezentat interdicția reală, ci consecința acesteia în cazul dat. În plus, omului îi este lăsată posibilitatea să aleagă între a încălca sau nu o regulă, asumându-și, desigur, consecințele: "vei muri negreșit!". Era vorba aici nu de o moarte fizică, ci o moarte de tip relațional. Are dreptul dar nu e bine... așa cum un copil are dreptul să se atingă de foc, dar nu este bine pentru el.

Acest eveniment relevă faptul că, din perspectivă creștină, putem afirma că există întotdeauna alternativă pentru acțiunile noastre, pentru a da dreptul de a alege și a arăta că acest drept implică responsabilitate. Omului i-a fost dat acest drept în virtutea demnității sale de a fi fost creat "după chipul și asemănarea lui Dumnezeu" (*Facerea* 1,26), ceea ce îi conferă un rol special în creație: acela de a umple pământul și de a-l stăpâni, luând întotdeauna deciziile cele mai bune, în mod responsabil. Omul a fost de la început "pecetea desăvârșirii, deplinătatea înțelepciunii și cununa frumuseții" (*Iezechie* XXVIII, 12) și i-a fost dat dreptul de a proteja creația, dar și dreptul dar și libertatea de a manipula și distruge. În ultimă instanță, de alegerea sa ține calitatea relațiilor cu Dumnezeu, cu semenii și cu creația.

Sfânta Scriptură face o distincție clară între regula lui Dumnezeu și regula omului, cea din urmă neputând fi independentă de cea dintâi. De aceea Dumnezeu sancționează pe om ori de câte ori el impune regula ca și cum Dumnezeu nu ar exista. În astfel de situații omul tinde să ia locul lui Dumnezeu. Oferim două exemple despre modul în care se poate sau nu să respectăm libertatea persoanei. Sfântul Evanghelist Marcu vorbește despre un om posedat de un duh necurat (V,2-13). Duhul intrase în om în mod abuziv făcându-l să

trăiască "prin morminte și în munți, strigând și tăindu-se cu pietre", nemaivând așadar nici o libertate, pentru că era controlat de respectivul duh. Când Mântuitorul Hristos a poruncit duhului să iasă din el, acesta și-a revendicat libertatea: "Ce ai cu mine, Iisuse, Fiule al lui Dumnezeu Celui Preaînalt? ...să nu mă chinuiești!" Iisus nu a replicat duhului cu o întrebare similară, "dar tu de ce chinuiești acest om?", ci i-a ordonat pur și simplu să iasă din om, vindecându-l. Atitudinea fermă a lui Hristos o recomandă și oamenilor: "Ci toate câte voiți să vă faceți vouă oamenii, asemenea și voi faceți lor, că aceasta este Legea și profetii" (*Matei VII,12*). Al doilea exemplu este luat din *Evanghelia* după Ioan, capitolul II, în care se relatează că Mântuitorul a intrat în templu și a găsit pe cei care "vindeau boi și oi și porumbei și pe schimbătorii de bani. Și, făcându-și un bici de ștreanguri, i-a scos afară din templu, și oile și boii, și schimbătorilor le-a vărsat banii și le-a răsturnat mesele. Și celor ce vindeau porumbei le-a zis: Luați acestea de aici. Nu faceți casa Tatălui Meu casă de negustorie." (II, 14-16). Întrebarea este: putem fi de acord cu această atitudine? Cele două exemple arată limpede că regula lui Dumnezeu este mai presus de regula omului; paradoxal însă, respectând-o pe prima, cea de-a doua nu se mai impune ca necesară.

Trebuie să credem că *Biblia* este un cod de legi care trebuie știut pe dinafară? Nicidecum. Dar trebuie să ne amintim mereu că "Dumnezeu este iubire" (I *Ioan IV,8*) nu doar pentru unii, ci pentru toți și că acest lucru ar trebui să fie singurul motiv al acțiunilor umane, iar atunci când este justificată judecarea celor din jur, nu trebuie găsite versete concludente din Sfânta Scriptură, ci prin prisma a cât este dator omul să facă pentru oameni în virtutea acestei iubiri.

Într-un jurnal recent, ziaristul își puna retoric întrebarea „Suntem oare creștini?” suspectând că înmulțirea bisericilor ar înlocui o ideologie cu alta. Dreptul de a crede și a-și ridica biserici denotă nevoia oamenilor de demnitate, mai acu seamă în lucrurile intime, spirituale. Ei sunt toți copiii ai lui Dumnezeu, chemați la dragoste reciprocă, așa cum îndeamnă Sfântul Apostol Ioan: "Iubiților, să ne iubim unul pe altul, pentru că dragostea este de la Dumnezeu și oricine iubește este născut din Dumnezeu și cunoaște pe Dumnezeu. Cel ce nu iubește n-a cunoscut pe Dumnezeu, pentru că Dumnezeu este iubire." (I *Ioan IV,7-8*). Dragostea ne îndeamnă la demnitate și respect față de ceilalți, ne dă un drept mai presus de orice legiuire. Neînțelegerile dintre grupuri de indivizi sunt roadele ignorării tradițiilor unora de către ceilalți.

Creștinii ortodocși cred că adevărata libertate este numai în Dumnezeu, izvorul întregii libertăți. De aceea, vorbind despre drepturi, trebuie să le nuanțăm și să le punem în raport nu numai cu semenii noștri, dar și cu Dumnezeu, cu creația și cu noi înșine. Idealul nostru creștin este sfințenia vieții, însemnând intrarea în armonie cu Dumnezeu, cu semenii și cu noi înșine. Această opțiune conduce la respectul față de libertățile și drepturile celui de lângă noi.

Importantă este și eliminarea tuturor formelor de sincretism religios, precum și a conceptului de "religie universală", păstrând identitatea a tot ceea ce cultura și credința noastră aduce patrimoniului umanității. Educația este cea care duce la

eliminarea tuturor formelor de intoleranță și a falsei prezentări a grupurilor religioase.

„Măsura geniului, spunea Petre Țuțea, nu este filosoful, ci sfântul”. În aceste zile de căutare credem că cel mai important ar fi să cerem de la Dumnezeu... dreptul la sfințenie.